

Aan:
de voorzitter en leden van
provinciale staten van Drenthe

Assen, 19 november 2008
Ons kenmerk 46/5.10/2008013162
Behandeld door de heer H. Waalkens (0592) 36 56 14
Onderwerp: Stand van zaken Vaarverbinding Erica - Ter Apel

Geachte voorzitter/leden,

Graag informeren wij u met deze brief over de stand van zaken rondom de aanleg van de recreatieve vaarverbinding Erica - Ter Apel. Uw staten hebben op 31 januari 2007 besloten tot de aanleg van de recreatieve vaarverbinding Erica - Ter Apel (statenstuk 2007-271). Op 4 juli 2007 (statenstuk 2007-295) is ingestemd met de aanleg van fase 1a: de aanleg van het 1e traject Ter Apel - Emmer-Compascuum van de vaarverbinding Erica - Ter Apel.

Inleiding

De aanleg van "de ontbrekende schakel" in het (inter)nationale toervaartnet, de vaarverbinding Erica - Ter Apel, is een belangrijk project voor Zuidoost-Drenthe. Het project is opgenomen in de Agenda voor de Veenkoloniën.

De totale investering voor de aanleg van de vaarweg via het Oranjedorp-tracé is geraamd op €32 miljoen (prijspeil 2005). Door de aanleg van de vaarverbinding krijgt de regio meer bekendheid en komen de Veenkoloniën meer op de kaart. Door de voor de recreatievaart geïsoleerde ligging van de Zuidoost-Groningse en Drentse vaarwegen zijn de Veenkoloniën nu nog een onbekende vaarbestemming. Realisatie van de vaarverbinding stimuleert de ontwikkeling van de toeristisch-recreatieve elementen rond de vaarverbinding. Met name actieve mensen met relatief veel vrije tijd zijn in toenemende mate op zoek naar nieuwe, ontbrekende vaarroutes. Naast recreatievaart zal de verbinding ook mogelijkheden scheppen voor andere ruimtelijke en economische spin-off; het versterken van de leefbaarheid van de dorpen langs de vaarverbinding, de ontwikkeling van diverse groot- en kleinschalige ondernemersinitiatieven en diverse activiteiten langs de nieuwe vaarverbinding (sportvissen, fietsen, horeca,

kleine watersport). De vaarverbinding draagt bij aan de werkgelegenheid in het hele gebied van de Veenkoloniën en in het bijzonder in de gemeente Emmen.

Fase 1a

Op 4 juli 2007 hebben uw staten besloten tot de start van de aanleg van fase 1a van de recreatieve vaarverbinding Erica - Ter Apel. Deze start was noodzakelijk om in aanmerking te komen voor een bijdrage van € 2.440.000,- uit het Europees Fonds Regionale Ontwikkeling (EFRO). Fase 1a bestaat uit het bevaarbaar maken van 7 km vaarweg, is obstakelvrij en was rond de zomer 2007 aanbestedingsgereed. De totale kosten van deze fase werden geraamd op € 6.100.000,-.

In de kaartbijlage zijn in de kleur paars de projecten voor fase 1a aangegeven.

- Aanleg en verbetering oeverconstructies Ter Apel - Emmer-Compasuum
- Beweegbaar maken bruggen de Maten in Vlagtwedde en de Schneidersbrug en Paul Krugerbrug in Emmer-Compasuum
- Elektrificeren en aanleg nieuwe draaibrug
- Renovatie en bedrijfsklaar maken drie sluizen
- Aanleg beweegbare fietsbrug Emmer-Compasuum

Aanleg nieuwe draaibrug tussen Ter Apel en Emmer-Compasuum.

Op deze locatie lag voorheen een dam met een stalen duiker.

Het beweegbaar en bedrijfsklaar maken van de Viertorenbrug tussen Emmer-Compasuum en Barger-Compasuum uit fase 1b is het reserveproject.

Stand van zaken fase 1a: september 2008

- Alle voorgenomen werkzaamheden zijn Europees aanbesteed en in uitvoering.
- De gemeentelijke bruggen 3, 4, 5, Schniedersbrug, brug 8, Paul Krugerbrug en brug 11 zijn gereed en passeerbaar. Alle bruggen krijgen een naam. Voorstellen vanuit de bevolking zijn aan de straatnamencommissie voorgelegd.
- Alle 3 sluizen in het traject zijn omgebouwd en bedrijfsgereed. Bij twee sluizen wordt nog dit jaar een wachthuisje geplaatst.
- De oeverconstructie aan beide zijden van het kanaal is gereed tot halverwege Emmer-Compasuum.
- Alle projecten in fase 1a zijn binnen de raming uitgevoerd.

Binnen elk project bleek een aantal kosten niet subsidiabel. Om toch de maximale EFRO subsidie binnen te kunnen halen, is het project Viertorenbrug uit fase 1b toegevoegd aan fase 1a. Dit project is in juli 2008 aanbesteed en zal grotendeels in 2008 worden afgerond.

Door een vrijval in de Europese middelen voor Noord-Nederland is in overleg met het SNN secretariaat in augustus 2008 een aanvullend verzoek voor EFRO-subsidie gedaan voor diverse werken uit fase 1b. Ingezet wordt op een maximale bijdrage van 50% op extra projecten met een totale raming van € 1.200.000,--. De volgende projecten zijn daarvoor op de Europese aanbestedingskalender geplaatst.

- Twee oeverbestekken.
- Het plaatsen van een betonnen damwand.
- De aanleg van twee draaibruggen tussen Emmer-Compascuum en Barger-Compascuum ter hoogte van de dammen 16 en 17.

De huidige diepte van de vaarverbinding tussen Ter Apel en Emmer-Compascuum is na fase 1a dusdanig dat openstelling voor de scheepvaart van dit kanaalgedeelte nog geen zin heeft. Volgens de huidige planning is het Veenpark op 1 augustus 2009 "beperkt bereikbaar" voor schepen met minimale diepgang en in 2010 geheel op diepte.

Fase 1b

Tijdens de afronding van fase 1a is een doorstart gemaakt met de voorbereiding van de projecten in fase 1b en fase 2. Alle partners hebben inmiddels hun financiering voor het gehele traject toegezegd. Deze projecten in fase 1b zijn de volgende.

- De aanleg van twee draaibruggen tussen Emmer-Compascuum en Barger-Compascuum ter hoogte van de bestaande dammen 16 en 17 zijn in augustus 2008 binnen de ramingen aanbesteed.
- De aanleg van brug 13 is in oktober 2008 aanbesteed.
- De oeverconstructies van Emmer-Compascuum tot sluis 15 worden in september 2008 aanbesteed.
- Het bestek voor de oeververbetering tussen sluis 15 en de St Jozefwieke bij Barger-Compascuum is in voorbereiding. Voor het laatste gedeelte van dit traject in centrum Barger-Compascuum wordt aansluiting gezocht bij het Dorpsontwikkelingsplan Barger-Compascuum van de gemeente Emmen.
- Het baggeren van het gehele traject tussen Ter Apel en Barger-Compascuum is in voorbereiding. Zodra over een grote lengte de oeverconstructies gereed zijn, wordt gebaggerd. Het baggeren kan door met name het vele vuil in het kanaal bij Emmer-Compascuum duurder uitvallen dan voorzien.

Veenparkkanaal

Het Veenparkkanaal is een deeltraject van de recreatieve vaarverbinding tussen Erica en Ter Apel. De aanleg van dit deeltraject is echter geen onderdeel van het project Erica - Ter Apel. In opdracht van de provincie Drenthe en met belangrijke bijdragen van de gemeente Emmen en het ministerie van LNV is in 2006 gestart met de aanleg van het Veenparkkanaal. Er is een nieuw kanaal gegraven van ca. 17 meter breed langs de Sint Jozefstraat.

In het Veenpark is de beschoeiing langs het bestaande kanaal opgehoogd waardoor een hoger waterpeil mogelijk is. Het kanaal is ook verbreed en met de vrijkomende grond zijn kaden aangelegd om het veengebied te kunnen vernatten. De vaste brug in de Berkenrode is ca. 2 meter verhoogd en de sluis naar het hoogveengebied is omgebouwd om een hoger peil in dit gebied te kunnen keren.

In het Veenparkkanaal, gedeelte Berkenrode, zullen in de winter 2008 de laatste noodzakelijke werkzaamheden ten gevolge van het verhogen van het waterpeil plaatsvinden:

- verhogen bestaande voetbrug met ca. 0,50 m
- verhogen geleidewerken bij de brug.

Passage Klazienaveen-Noord

Tijdens een presentatie van het voorkeurstracé is door de bewoners van Klazienaveen-Noord gevraagd naar de mogelijkheden en kansen van een alternatief tracé: het recht doorsteken van het Veenparkkanaal richting het Scholtenskanaal. Door deze variant gaan de schepen niet om het dorp maar door het dorp, wat de leefbaarheid van het dorp ten goede komt. Daarnaast stuit de passage van de nieuwe vaarverbinding met de Postweg met een halfhoge vaste brug op weerstand bij aanwonenden.

Vooralsnog blijft het voorkeurstracé via Postweg en langs de kassen naar het Scholtenskanaal gehandhaafd. Het door Klazienaveen-Noord ingebrachte alternatief is behoorlijk duurder (verplaatsen stuw, vernieuwen van een oude sluis en het nieuwe tracé doorsnijdt vier beschikbare bouwkvelds). Het waterschap Hunze en Aa's meldt dat het alternatief de nodige waterhuishoudkundige problemen geeft.

Fase 2

De uitvoering van fase 2 geldt het traject van het Scholtenskanaal tot de aansluiting op de Bladderswijk bij het Bedrijvenpark A37.

In dit traject is bij de uitwerking een aantal discussiepunten naar voren gekomen:

- Oosterbos-tracé
- Bedrijvenpark A37

Oosterbos-tracé

Deze, vanuit de vaarverbinding gezien, korte en meest logische route tussen het Scholtenskanaal en de Bladderswijk was niet opgenomen in het Oranjedorp-tracé vanwege verwachte negatieve effecten voor het Oosterbos.

Op initiatief van de provincie en in overleg met de gemeente Emmen en Staatsbosbeheer is een hydrologisch onderzoek uitgevoerd naar de effecten van de alternatieve route voor een gewenste vernatting van het naastgelegen hoogveengebied in het Oosterbos. De doorsnijding van het Oosterbos kan worden opgeheven door de aanleg van een ecoduct over het kanaal. Ook is een quick scan uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en of deze een belemmering zijn voor de realisatie van de alternatieve route. Naar aanleiding van de uitkomsten van deze studies is de eigenaar van het Oosterbos (Staatsbosbeheer), gezien de positieve natuur- en vernattingseffecten van het alternatief voor het Oosterbos, akkoord met de alternatieve route.

De alternatieve route heeft, kort samengevat, de volgende voordelen.

- De route is korter, minder doorgraving van de Hondsrug.
- De route is recreatief aantrekkelijker, voor de schipper op het kanaal, maar de route biedt ook mogelijkheden voor een recreatief (fiets)pad langs het kanaal. De bestaande fietsverbinding door het Oosterbos blijft gehandhaafd.
- De aanwezige beschermde flora en fauna in het Oosterbos (koningsvaren, middelste groene kikker, levendbarende hagedis en ronde zonnedauw) zijn geen belemmering voor de realisatie van het alternatieve tracé. Bij keuze van dit tracé zal een ontheffingsaanvraag in het kader van artikel 75 van de Flora- en Fauna-wet ingediend worden.
- In de alternatieve route moet, in plaats van twee aparte sluisen, aan de oostkant van Oosterbos een dubbele sluis Koppelsluis en kleine ecoduct over deze sluis worden aangelegd (zie schetsplan). Deze koppelsluis wordt een bijzonder kunstwerk in de vaarverbinding onder andere door de inpassing van het kunstwerk in de omgeving.
- De passage van de vaarverbinding met de bestaande wegen en de aansluiting op traject langs Bedrijvenpark A37 wordt vereenvoudigd:
  - de aansluiting op het Scholtenskanaal kan eenvoudiger met een kleine draaibrug of kleine ophaalbrug
  - de verbinding Nieuw-Dordrecht - Klazienaveen via de Vastenow kan waarschijnlijk gepasseerd worden met een vaste brug
  - de N862 kan in de alternatieve route gepasseerd worden met een vaste brug. Door deze weg iets omhoog te brengen, heeft het verkeer op de verbinding Emmen - Klazienaveen hierdoor geen hinder van de scheepvaart
- De grondverwerving kan grotendeels worden meegenomen in de afronding van de Herinrichting Emmen-Noord.
- De aanlegkosten van het alternatieve traject zijn gelijk aan de kosten van het oorspronkelijke traject.

Bedrijvenpark A37

Het tracé langs het Bedrijvenpark A37 is ten opzichte van oorspronkelijk tracé volledig aangepast. In het oorspronkelijke plan zou gebruik worden gemaakt van het bestaande tracé van een gasleiding naar de ontzwavelingsinstallatie van de NAM/Gasunie. Deze leiding zou in 2008 verwijderd worden. Door de stijgende energievraag en prijzen heeft de NAM besloten de ontzwavelingsinstallatie en gasleiding te handhaven. Het vastgestelde tracé was daardoor niet meer mogelijk. Een nieuw tracé ten noorden van de gasleiding is financieel niet haalbaar (extra kosten passage leiding ca. € 12 miljoen).

In overleg met de gemeente Emmen, het waterschap Velt en Vecht en Rijkswaterstaat Noord-Nederland is een goed inpasbaar alternatief tussen het Bedrijvenpark A37 en de A37 ontwikkeld. Het kanaal zal op deze route wel iets dieper komen te liggen dan het oorspronkelijke tracé en in de Oosterwijk moet een extra brede beweegbare brug worden aangelegd.

Gebiedsontwikkeling

De aanleg van de vaarverbinding is geen doel op zich, maar een middel ter versterking van de sociaaleconomische structuur van de omliggende regio. Binnen het kader van de aan de vaarverbinding gekoppelde gebiedsontwikkeling wordt, onder de noemer 'vaarwaterwereld', verkend wat de vaarverbinding kan betekenen voor het gebied

rondom de vaarverbinding Erica - Ter Apel. De gemeente Emmen is de regisseur van de gebiedsontwikkeling. Er wordt een gebiedsplan opgesteld, waarin de ruimtelijke lijnen worden uitgezet, op basis waarvan bepaald kan worden waar welke ontwikkelingen (zoals de aanleg van recreatiehavens, theetuinen en andere recreatieve ondernemingen of mogelijkheden voor drijvende woonvormen) al dan niet worden toegestaan of voorgestaan.

Daarnaast heeft het vaarverbindingsproject raakvlakken met ontwikkelingen, zoals de Ronde, de Structuurvisie Emmer-Compascuum en het Dorpsontwikkelingsplan Barger-Compascuum

In het kader van INTERREG IVb (Noordzeeprogramma) is onder de noemer Waterways for Growth voor 'Vaarwaterwereld' een beroep gedaan op Europese subsidiegelden.

Communicatie

Met betrekking tot de wijziging van het tracé zal er een zorgvuldige communicatie gevoerd gaan worden met onder andere alle betrokken partners bij de aanleg van de vaarverbinding en de bevolking via de plaatselijke belangen. De informatie van het project Erica - Ter Apel is voor iedereen toegankelijk via de website: www.ericaterapel.nl.

Tot slot

De aangegeven alternatieve route door het Oosterbos tussen het Scholtenskanaal en de Bladderswijk wordt gezien als een uitwerking van het Oranjedorpstracé (het vastgestelde voorkeurstracé) van de vaarverbinding Erica - Ter Apel. Uitgaande van reeds uitgevoerde werken en aanbestede werken is de verkorte vaarverbinding inclusief de aanpassing van de kunstwerken, te realiseren binnen het beschikbare budget van € 32 miljoen. Het ambitieniveau qua uitvoering van de vaarverbinding blijft echter laag door de huidige ontwikkeling van de prijzen op de (grondstoffen)markt.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

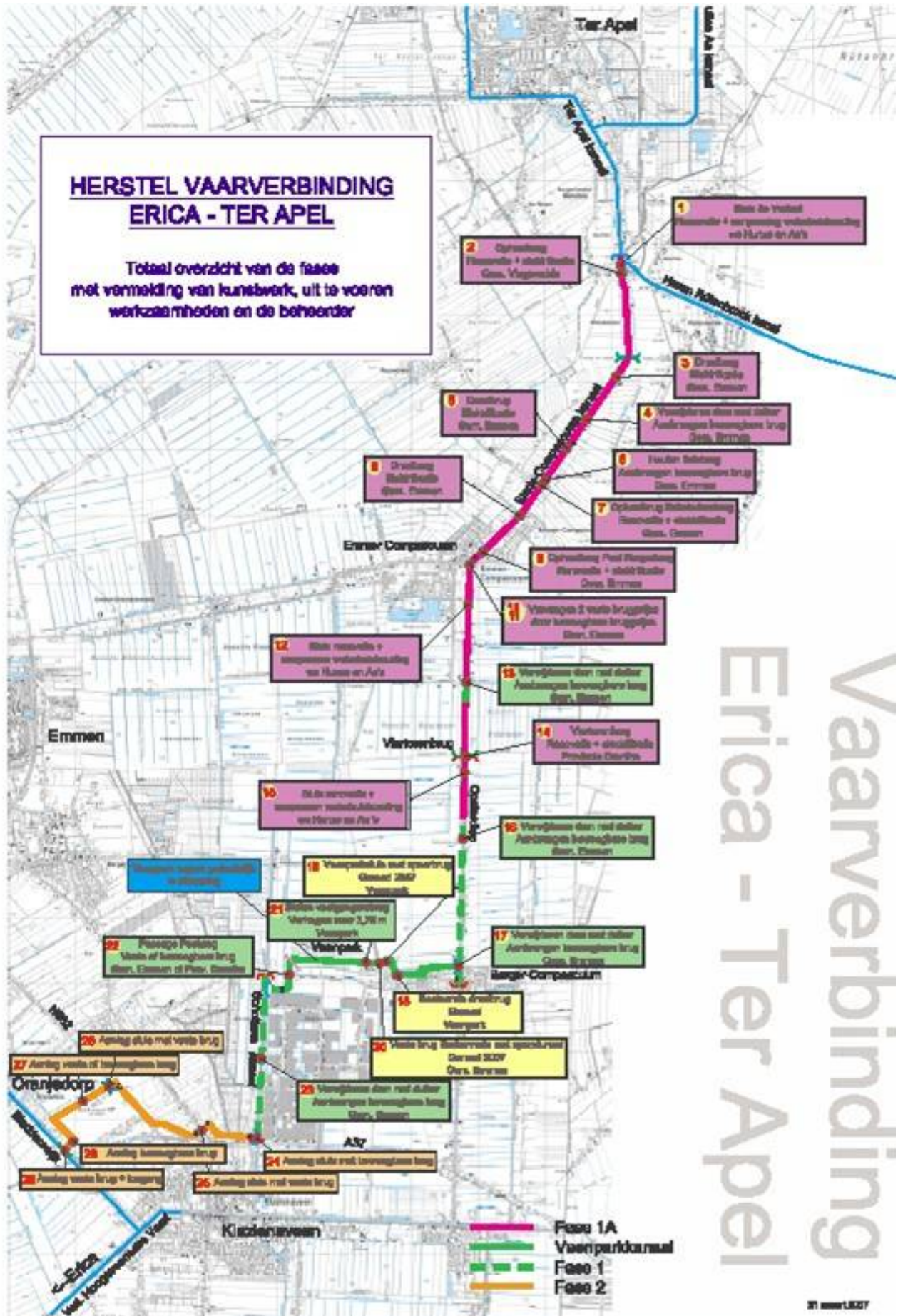
gedeputeerde staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

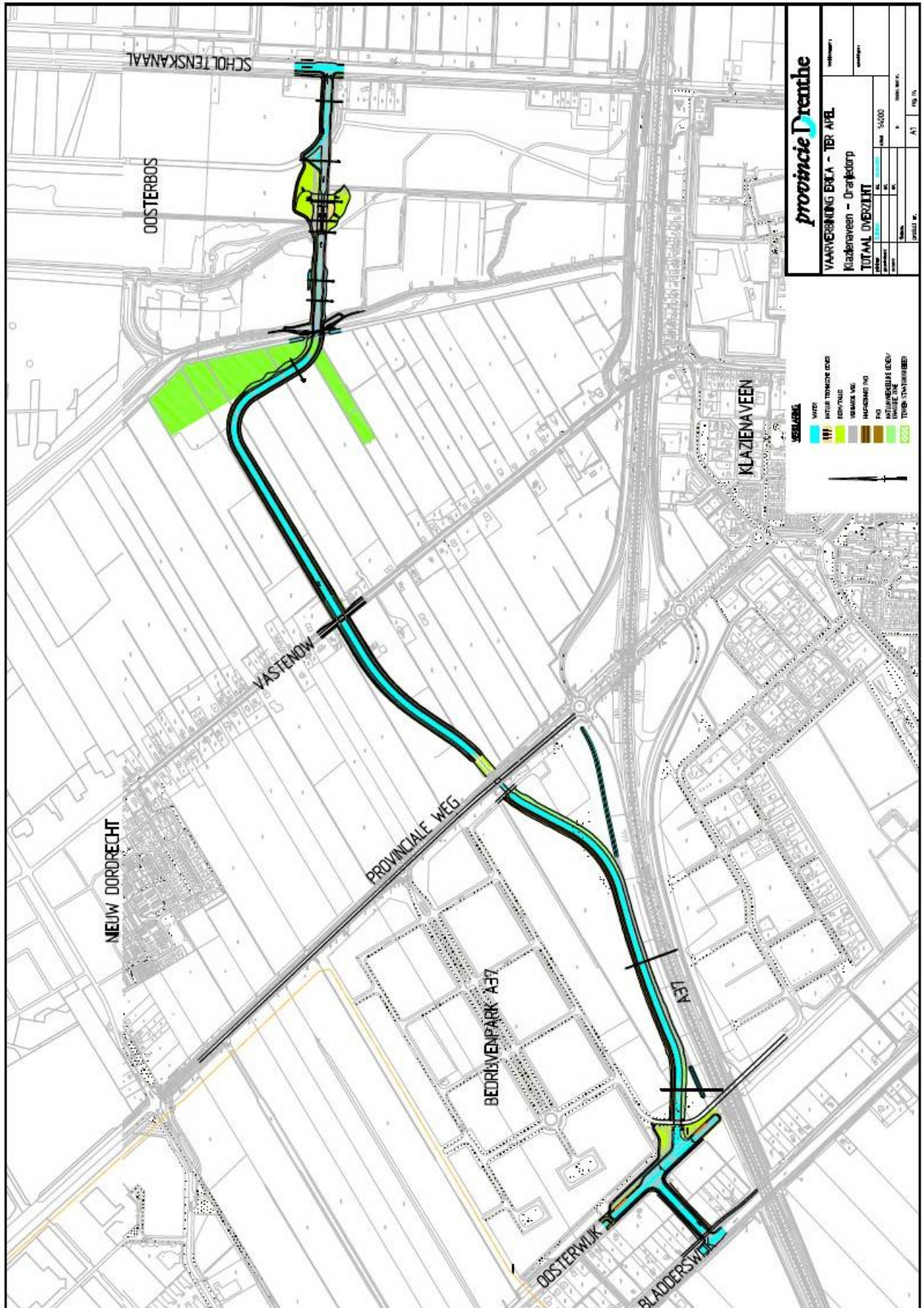
Bijlage(n):
jk/coll.

Alternatief tracé Scholtenskanaal - Bladderswijk

provincie Drenthe

VERLEGING

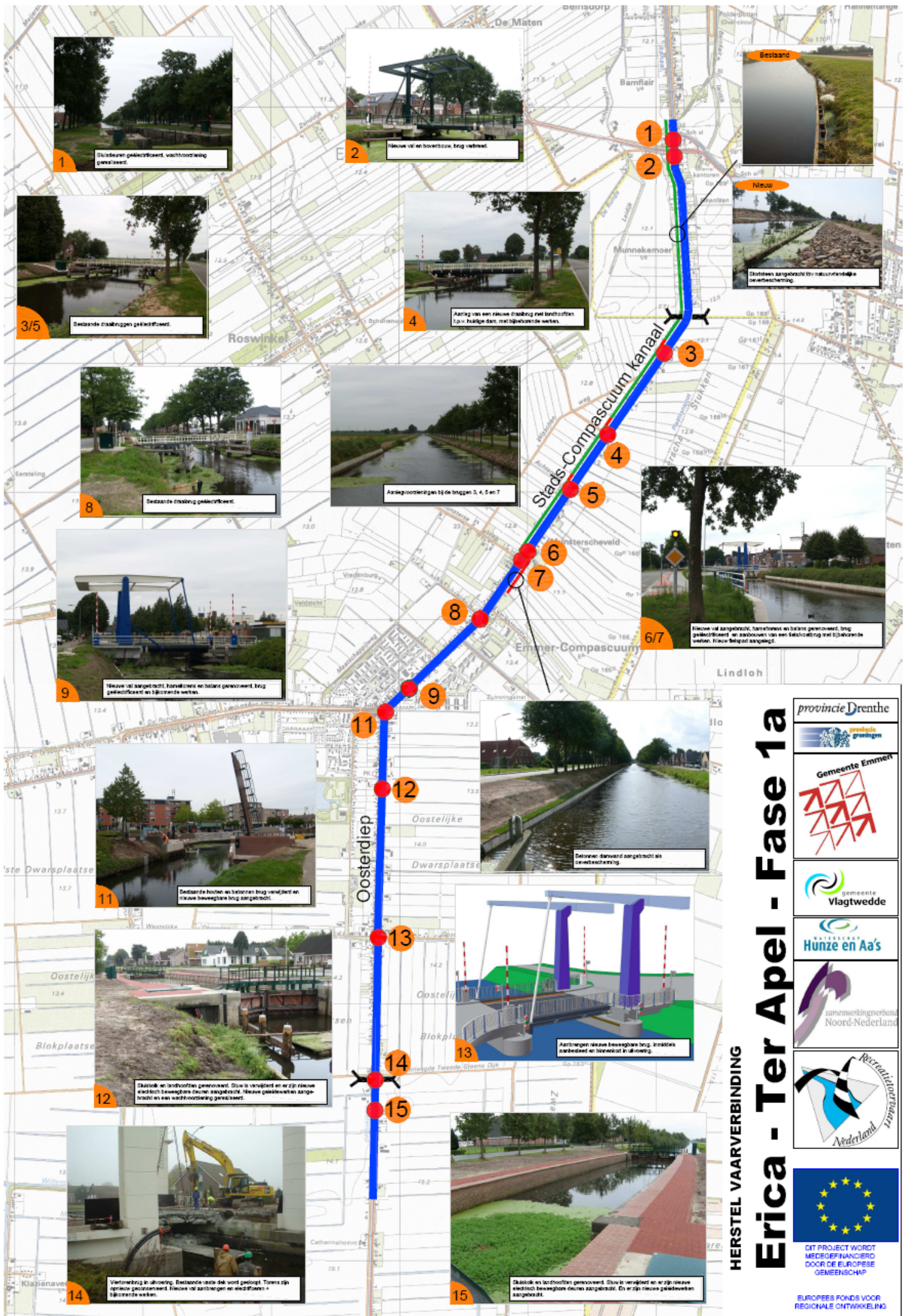
VAARVERBODING EOLA - TER APEL

Klazienaveen - Drankdorp

TOTAAL OVERZICHT

Project no.	AT	100/10
Scale	1:5000	
Date		
Author		
Checked by		
Drawn by		

1 Skiddeuren geëlektrificeerd, wachtvoorziening gerealiseerd.

2 Nieuwe val en bovenzak, brug verbreed.

Bestand

3/5 Bestaande draagbruggen gekalkificeerd.

4 Aankom van een nieuwe draagbrug met beschoties (p.v. huidige dam, met bijbehorende werken.

Nieuw
Stoelsten aangebracht for natuurvriendelijke oeverbescherming.

8 Bestaande draagbrug geëlektrificeerd.

Aankomvoorzieningen bij de bruggen 3, 4, 5 en 7

9 Nieuwe val aangebracht, kantons en balans gereviseerd, brug geëlektrificeerd en zijgaten werken.

6/7 Nieuwe val aangebracht, kantons en balans gereviseerd, brug geëlektrificeerd en aabouwen van een betonnen brug met bijbehorende werken. Nieuw Betagat aangelegt.

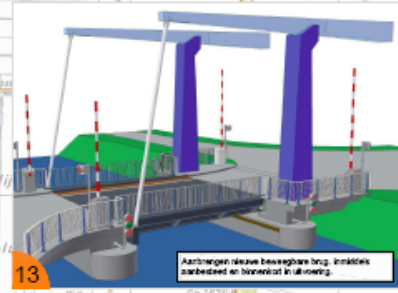
11 Bestaande houten en betonnen brug verbreed en nieuwe beweegbare brug aangebracht.

Bestaande stuwafd aangebracht als oeverbescherming.

12 Skuddeuk en landhoofden gereviseerd. Stuw is verwijderd en er zijn nieuwe elektrisch beweegbare deuren aangebracht. Nieuwe geleidewerken aangebracht en een wachtvoorziening gerealiseerd.

13 Aankomgen nieuwe beweegbare brug, inrichting aangepast en herinricht in uitvoering.

14 Viertorenbrug in uitvoering. Bestaande vaste dek wordt gemaal. Toren is op twee plaatsen gereviseerd. Nieuwe val aangebracht en elektrificatie + zijgaten werken.

15 Skuddeuk en landhoofden gereviseerd. Stuw is verwijderd en er zijn nieuwe elektrisch beweegbare deuren aangebracht. Er zijn nieuwe geleidewerken aangebracht.

HERSTEL VAARVERBINDING

Erica - Ter Apel - Fase 1a

provincie Drenthe
 waterschap groningen
 Gemeente Emmen
 gemeente vlagtwedde
 Waterschap Hunze en Aa's
 Samenwerkingsverband Noord-Nederland
 Recreatiedistrict Nederland

DIT PROJECT WORDT
 MEDEFINANCIERD
 DOOR DE EUROPESE
 GEMEENSCHAP
 EUROPEES FONDS VOOR
 REGIONALE ONTWIKKELING